

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát
Matiční 20, 702 00 Ostrava**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1961/24-T
Sp. zn. ČŠIT-S-466/24-T

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Čeladná 87, příspěvková organizace
Sídlo	739 12 Čeladná 87
E-mail	ddceladna@volny.cz
IČO	60 043 661
Identifikátor	600 031 217
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Kateřina Surovíková
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	Čeladná 87, Čeladná
Inspekční činnost na místě	24. 9. 2024 – 26. 9. 2024

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a zjišťování a hodnocení naplňování školního vzdělávacího programu podle § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Čeladná 87, příspěvková organizace (dále „DD“ nebo „zařízení“) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. V šesti rodinných skupinách bylo umístěno 42 dětí. Z celkového evidenčního počtu pět dětí docházelo do mateřské školy, 31 dětí plnilo povinnou školní docházku a pět dětí se vzdělávalo ve středních školách. Jedna zletilá nezaopatřená osoba zde byla umístěna na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na budoucí povolání. V době inspekční činnosti bylo pět dětí na internátě a jedno v nemocnici. Speciální vzdělávací potřeby mělo diagnostikováno 18 dětí.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka DD, která byla jmenována do funkce v roce 2009, stanovila reálné a dosažitelné koncepční záměry, které vycházejí z podmínek a potřeb zařízení. Tyto záměry konzultuje a průběžně naplňuje s týmem pracovníků DD. Organizační struktura odpovídá typu a velikosti zařízení. Plán kontrolní a hospitační činnosti je nastaven a průběžně vykonáván. Ředitelka pověřila vykonáváním hospitační činnosti v plném rozsahu vedoucího vychovatele. Závěry z kontrolní a hospitační činnosti jsou prokazatelně vyhodnocovány a slouží k poskytování zpětné vazby vychovatelům. Zaměření hospitační činnosti je jen úzce profilované. Nepostihuje průběžné naplňování školního vzdělávacího programu (dále „ŠVP“), užívání vhodných metod a forem vzdělávání i vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám dětí, či efektivní aplikaci poznatků z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v praxi. Předávání informací mezi vychovateli se většinou odehrává operativně ústně, písemné záznamy pro zpětnou kontrolu (elektronická verze) jsou využívány minimálně. Společná setkávání pedagogických pracovníků jsou realizována v rámci pedagogických rad, které jsou však využívány převážně k řešení provozních a organizačních záležitostí. Jejich nízká četnost neumožňuje v dostatečné míře efektivní pedagogické vedení vychovatelů či kazuistická řešení v rámci rodinných skupin.

ŠVP byl v uplynulém období upraven. Jeho vzdělávací obsah však vyžaduje další aktualizaci v souladu se současnými trendy, do které by bylo vhodné zapojit celý tým pedagogických pracovníků.

Přímou pedagogickou činnost vykonávají ve stanoveném rozsahu všichni vychovatelé pravidelně v průběhu týdne v rámci jednotlivých rodinných skupin. Složení pedagogického sboru je genderově vyvážené, kvalifikované a stabilní, přispívá tak k osvojení si příslušných vzorců chování u dětí. Vzhledem k členitosti zařízení a počtu bezpečnostních pracovníků v době nočních víkendových směn, není vhodně nastavena jejich pracovní doba. Vzniká tak bezpečnostní riziko zejména ve večerních hodinách. Další vzdělávání pedagogických pracovníků se realizuje především v rámci problematiky ústavní výchovy a rizikového chování dětí, psychoterapeutickým výcvikem neprošel žádný z vychovatelů. Supervize externím pracovníkem v zařízení se průběžně realizuje napříč rodinnými skupinami a vychovatelé ji považují za přínosnou.

Prostory DD jsou modernizovány novým nábytkem v pokojích dětí. Některé z nich však postrádají patřičnou estetickou úroveň či výmalbu. Tento trend nemá pozitivní vliv na vytváření hodnotových postojů dětí. Vybavení DD se podobá běžným domácnostem. V ložnicích má dítě svůj prostor pro učení, odpočinek, klidové aktivity a psací stůl. Děti mají k dispozici uzamykatelné skříňky pro ukládání (úschovu) osobních věcí. Všechny rodinné skupiny měly k dispozici počítač, který mohly děti běžně používat. V některých rodinných skupinách jsou ubytovány zejména starší děti v tzv. studentských pokojích, kde mají větší

míru soukromí. K relaxačním a pohybovým aktivitám slouží dětem velká a účelně vybudovaná zahrada s herními prvky a sportovním vybavením.

Zařízení hospodaří s finančními prostředky přidělenými ze státního rozpočtu a z rozpočtu zřizovatele. Pro zlepšení podmínek výchovy a vzdělávání dětí zařízení získává další zdroje formou věcných a finančních darů, které jsou využívány ve prospěch dětí (např. sportovní vybavení).

Dětský domov pravidelně vyhodnocuje bezpečnostní rizika, poučuje děti o bezpečnosti a ochraně zdraví a požární ochraně.

Stravování dětí ve větší míře zajišťuje školní jídelna. V rámci osvojení si dovedností s chodem domácnosti si děti pod vedením vychovatelů připravují o nedělních celodenní stravování. V průběhu pracovního týdne děti obědvají ve školách, ve kterých se vzdělávají.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Po přijetí dítěte do zařízení se v adaptačním období vychovatelé zaměřují na poskytování péče, která nejlépe odpovídá potřebám dítěte a pomáhá řešit jeho problémy. Individuální cíle v programu rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) nastavují ve spolupráci s dítětem klíčoví pracovníci hned v počáteční fázi pobytu v DD.

Odpolední vzdělávací aktivity dětí probíhaly podle týdenních plánů zaměřených na výchovu a vzdělávání. Důraz byl kladen na rozvoj pohybových dovedností prostřednictvím venkovních sportovních aktivit, přičemž byl brán ohled na aktuální počasí. Podpora dovedností k učení a řešení problémů se projevovala hlavně při přípravě na vyučování, kde byly zohledňovány individuální potřeby dětí. Při plnění samostatných úkolů byly děti většinou soustředěné a pozorné. Atmosféra v rodinných skupinách byla příjemná, děti byly spontánní. Při průběžném hodnocení dětí se pedagogové zaměřovali na motivaci a jejich povzbuzování v další činnosti. V části případů však jejich úsilí nebylo zcela efektivní. Spolupráce dětí při každodenních činnostech v rámci rodinných skupin podporovala pozitivní sociální vazby. V rámci odpoledních činností pedagogové usilovali také o rozvoj komunikačních a sociálních kompetencí. V některých případech však nepostupovali důkladně nebo si nevhodných projevů dětí nevšimli (pozdrav, psaní domácích úkolů na zemi, vulgarismy). Z rozhovorů s vychovateli a dětmi vyplynul odlišný přístup k dodržování stanovených pravidel nejen mezi jednotlivými rodinnými skupinami, ale i uvnitř skupin. Těmto rozdílům hlavně mladší děti nerozuměly, starší děti tuto nejednotnost využívaly. K řešení nejen těchto problémů by přispělo zřízení samosprávy dětí.

Děti v osobních rozhovorech uvedly, že jsou v dětském domově spokojené a nesetkaly se s ponižováním nebo fyzickými tresty ze strany zaměstnanců. Oblečení, obutí a hygienické potřeby jim byly poskytovány podle jejich potřeb, přičemž děti hodnotily systém hmotného zabezpečení jako transparentní. Finanční gramotnost byla u dětí rozvíjena také prostřednictvím kapesného, se kterým měly děti s přihlédnutím k věku možnost samostatně hospodařit. Možnost trávit volný čas mimo zařízení měly děti buď na samostatných vycházkách nebo v rámci účasti ve sportovních kroužcích, volnočasových aktivitách. Umístění DD v okrajové části obce však limituje širší využívání externích aktivit. Zařízení podporovalo udržování rodinných vztahů, především o víkendech a prázdninách, kdy děti měly možnost navštěvovat své zákonné zástupce. Frekvence těchto setkání závisela na rodinných podmínkách. Vyšší četnost společných akcí se zákonnými zástupci dětí a zařízení by však přispěla nejen k prohlubování vzájemných vztahů, ale i k efektivitě péče.

Hodnocení výsledků vzdělávání

ŠVP je průběžně naplňován s důrazem na rozvoj sociálních, komunikačních a pracovních kompetencí. Jeho obsah je však pedagogy realizován spíše intuitivně, bez širší návaznosti jednotlivých témat. Komplexnímu naplňování cílů a kompetencí dětí v ŠVP nepřispívá ani nejasná kontrola ze strany vedení, ani málo průkazné záznamy realizovaných aktivit. Při hodnocení se pedagogové zaměřují nejen na výsledky výchovy a vzdělávání, ale i na prospěch dětí ve školách. Reedukační záznamy však projevy v chování a jednání dětí v zařízení zohledňují jen částečně. Spolupráce mezi vychovateli a třídními učiteli je účinná, žádné z umístěných dětí nemělo výrazné problémy se školním prospěchem. Vychovatelé bedlivě sledují dění v rodinných skupinách a monitorují individuální chování a interakce dětí. Hodnocení dětí probíhá průběžně během dne. V případě úspěchů či snahy dětí nebo v opačném případě závažného porušení vnitřního řádu jsou dětem uložena opatření ve výchově. V několika případech bylo zjištěno, že nebyly dostatečně transparentní. Výrazné rozdíly v udělování opatření ve výchově (kouření, nedovolené opuštění DD) vyvolávaly v dětech pocity nespravedlnosti či protekce.

PROD vymezují cíle dětí v jednotlivých oblastech. Klíčoví pracovníci pravidelně dvakrát ročně vyhodnocují jejich plnění. Analýzou byly zjištěny významné rozdíly v jejich obsahu a kvalitě. Jen část z nich reflektovala veškeré dostupné informace o dětech (např. doporučení školského poradenského zařízení). Nejednotnost vedení dokumentace a nedůsledná kontrola ze strany vedení se také projevovала ve vyhodnocení PROD, z nichž pouze některé obsahovaly naplňování kompetencí ŠVP. Nicméně propojení konkrétních aktivit v týdenních programech výchovně vzdělávací činnosti bylo ve většině případů zřetelné. Děti ve svých rozhovorech uváděly, že pedagogové oceňují jejich snahu a pokroky, podporují jejich zájmy a že jim důvěřují v případě problémů. Pedagogové analyzují příčiny případných neúspěchů a průběžně je vyhodnocují. Spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí je efektivní, cíle programu ochrany dětí s PROD byly pravidelně aktualizovány.

Poradenské služby poskytuje zařízení prostřednictvím metodika prevence. Minimální preventivní program zařízení je každoročně aktualizován. Systém poradenství a prevence je vesměs účinný. Omezovat užívání návykových látek, zejména v oblasti odvykání kouření, se ale daří jen částečně, četnost realizovaných preventivních aktivit neodpovídá výskytu problému v zařízení. Počet útěků dětí ze zařízení není vysoký, avšak některé děti mají opakované problémy s pozdními příchody, které pedagogové ne vždy vhodně vyhodnocují a následně řeší. Sociálně patologické jevy a klima v rodinných skupinách jsou pravidelně monitorovány. Pokud prevence selže, zařízení spolupracuje s odborníky, jako jsou psychologové, psychiatři či školská poradenská zařízení.

Při odchodu dětí nebo mladých dospělých jsou jejich potřeby pro přechod do samostatného života posuzovány individuálně na základě jasných kritérií. Zařízení aktivně spolupracuje s obcí, nadacemi, sponzory a daří se jim získávat významnou pomoc pro odcházející mladé dospělé.

DD má k dispozici několik samostatných pokojů pro starší děti nebo zletilé nezaopatřené osoby, které tento přechod usnadňují. O úspěšném začlenění mladých dospělých získává zařízení informace prostřednictvím kontaktů na sociálních sítích, telefonicky nebo osobními návštěvami.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Ředitelka pouze částečně naplňuje opatření z poslední inspekční činnosti v roce 2021, zejména v řídicí a kontrolní oblasti a metodického vedení vychovatelů.
- Průběžná modernizace interiéru zařízení a sportovního vybavení pro děti přispívá ke kvalitnějším materiálním podmínkám dětského domova.
- Věková struktura dětí se snížila a vzrostl počet diagnostikovaných speciálně vzdělávacích potřeb dětí.

Silné stránky

- Významná finanční i materiální podpora zařízení a spolupracujících organizací napomáhá mladým dospělým se při odchodu ze zařízení vhodně začleňovat do života běžné společnosti. (1.5)
- Genderová vyváženost vychovatelů, jejich kvalifikovanost a stabilita pedagogického týmu vytváří u dětí pocit bezpečí a správných vzorců chování. (2.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Nejednotnost ve výchově se projevovala v udělovaných opatřeních ve výchově a v nastavení programu rozvoje osobnosti dětí. (2.1)
- Zaměření hospitační činnosti nepostihuje v dostatečné míře naplňování školního vzdělávacího programu, metody a formy vzdělávání či uplatňování poznatků vychovatelů z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. (2.1)
- Četnost jednání pedagogické rady je nízká pro efektivní metodické vedení vychovatelů. Setkání jsou zaměřena většinou na provozní a organizační záležitosti. (2.1)
- Absence spolusprávy limituje možnosti dětí spolupodílet se na chodu dětského domova. (1.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Posílit metodické vedení vychovatelů jak v rámci jednání pedagogické rady, tak prostřednictvím zacílené hospitační činnosti i ředitelkou zařízení.
- Pokračovat v estetizaci a modernizaci zařízení.
- Zvážit úpravu směn zaměstnanců na jednotlivých rodinných skupinách o víkendů vzhledem k bezpečnosti dětí ve večerních hodinách.
- Zvýšit spolupráci se zákonnými zástupci jejich účastí na společných akcích.
- Aktualizovat školní vzdělávací program ve spolupráci s pedagogy, zejména jeho vzdělávací obsah v souladu se současnými trendy.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínce, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Vnitřní řád dětského domova platný od 1. 9. 2019
2. Školní vzdělávací program ze dne 1. 9. 2023
3. Minimální preventivní program na školní rok 2024/2025
4. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2023/2024 a 2024/2025 (vzorek)
5. Zápisy z hospitační činnosti ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
6. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2024/2025
7. Knihy denní evidence rodinných skupin (elektronický vzorek)
8. Spisy pedagogických pracovníků – kvalifikační předpoklady, psychologický posudek, výpis z rejstříku trestů (vzorek)
9. Roční plány výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2024/2025 (vzorek z jednotlivých rodinných skupin)
10. Koncepční záměry rozvoje dětského domova
11. Dokumentace zařízení k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí vedená ve školním roce 2024/2025 (vzorek)
12. Dokumentace k finančním podmínkám zařízení ve školním roce 2024/2025 (vzorek)
13. Dokumentace ke školnímu stravování dětí vedená ve školním roce 2023/2024 a 2024/2025 (vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jan Pokorný, MBA, školní inspektor

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor

Bc. Marcela Zahradníková, kontrolní pracovnice

Mgr. Milan Škrabal,
odborník na ústavní výchovu

15. 10. 2024